

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Lausuntopyyntönumero: VN/12977/2025
15.8.2025

Sanasto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta.

Keskeiset viestit:

- Kannatamme arvonlisäverokannan alentamista erityisesti kirjojen, oppimateriaalien, kulttuuritapahtumien ja tekijänoikeuden haltijoiden järjestöjen keräämien tekijänoikeuskorvausten (ml. lainauskorvaus) osalta. Vaikka suunta on ehdottomasti oikea, puolen prosenttiyksikön alennuksella ei ole merkittäviä vaikutuksia.
- Kirjoja koskeva arvonlisäverokanta tulisi seuraavien hallituskausien aikana asteittain laskea 0 %:iin tai vähintään keskiarvotasolle muiden EU-maiden kanssa. Tämä on keino lasten ja nuorten lukutaidon ja lukemisen edistämiseksi ja arvovalinta kotimaisen kirjallisuuden ja kieliemme säilyttämiseksi.

Hallituksen esitysluonnoksessa esitetään, että vuoden 2025 alusta korotettua 14 %:n arvonlisäverokantaa alennetaan 13,5 %:iin. Pidämme tätä erittäin oikeasuuntaisena toimenpiteenä, vaikka puolen prosenttiyksikön muutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia kirjojen hintoihin eikä se merkittävästi paranna kirjallisuuden tekijöiden kannusteita tehdä omaa työtään.

Esitetystä muutoksesta huolimatta Suomi on edelleen yksi Euroopan kireimmin kirjallisuutta verottavista maista: kirjojen arvonlisäveroprosentti on yleisesti Euroopassa alle 6 prosenttia. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa on tavoitteena vahvistaa etenkin lasten ja nuorten lukutaitoa. Tämä tavoite on hyvä ottaa huomioon arvonlisäverotuksesta päätettäessä, sillä kirjallisuuden tukeminen arvonlisäveroa alentamalla on yksi keino edistää lukutaitoa ja lukemista sekä kotimaisen kirjallisuuden ammattimaista tekemistä.

Sanasto haluaa muistuttaa, että kotimaisilla kielillä julkaistu moniääninen kirjallisuus on osa kansallista ja kielellistä ydintämme, ja sen kirjoittamisesta, kääntämisestä ja julkaisemisesta me voimme pitää huolta vain täällä Suomessa. Lukeminen on arvokas kansalaistaito, ja kirjoja täytyy olla jatkossakin varaa kustantaa ja ostaa. Ilman työllään toimeentulevia kirjallisuudentekijöitä ja kustantajia Suomesta katoaa myös kirjastolaitos.

Esitämme, että tulevien hallituskausien aikana kirjoja koskeva arvonlisävero lasketaan asteittain 0 %:iin tai vähintään keskiarvotasolle muiden EU-maiden kanssa. Kirja ei ole haittaverotettava tuote – päinvastoin, hyvän lukutaidon ja siihen kytkeytyvien oppimis- ja ajattelutaitojen edistäminen hyödyttävät sekä yksilöä että yhteiskuntaa. Myös kirjojen kirjastolainaamisesta maksettavan lainauskorvauksen verottamisen perusteita on syytä tarkastella ja arvioida, onko kyseessä ylipäättään arvonlisäveron piiriin kuuluva korvaus.

Sanasto ry, Sanasto rf on valtakunnallinen kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö, joka valvoo kirjallisuuden tekijöiden oikeuksia ja etuja. Edustamme yli 18 000 kirjallisuuden tekijää. Sanaston jäsenjärjestöjä ovat Suomen tietokirjailijat ry, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry sekä Finlands svenska författareförening rf.

Suora linkki lausuntopalvelun asiaa koskevalle sivulle:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=d7493bf8-815f-47f7-bdf6-0a8e4ae62c71>